

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
részitélete**

Az ügy száma: Gfv.VII.30.326/2019/5.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

. Osztovits András előadó bíró

. Tibold Ágnes bíró

A felperes:

A felperes jogi képviselője: Polczer, Jákó & Boross Ügyvédi Irodaügyintéző: dr. Boross Ildikó
ügyvéd

Az alperes:

Az alperes jogi képviselője: Csányi, Rátkai & Zala Ügyvédi Irodaügyintéző: dr. Rátkai György
ügyvéd

A per tárgya: kártérítés

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: felperes

A másodfokú bíróság neve és a felülvizsgálni kért jogerős határozat száma: Fővárosi Ítéltábla
10.Gf.40.703/2018/6-II. számú részítélet

Az elsőfokú bíróság neve és a határozatának száma: Budapest Környéki Törvényszék
2.G.20.076/2017/20. számú részítélet

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős részítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 635.000 (hatszázharmincötezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, valamint az államnak - felhívásra - 3.500.000 (hárommillió-ötszázezer) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

A részítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] 2004. november 1-jén a peres felek márkakereskedői szerződést, valamint szakszerviz szerződést kötöttek 5 éves időtartamra. Ezek alapján a felperes az alperes hivatalos márkakereskedőjeként,

illetve szakszervizként jogosult lett a szerződésekben meghatározott termékek megvásárlására, viszonteladására és szervizelésére. Mindkét szerződés 7.4. a) pontja rendelkezett arról, hogy az esetleges szerződésszegés mikor alapozza meg a szerződés megszüntetését, a 7.4. b) pontban konkrétan megnevezve, hogy mely szerződési rendelkezések megszegése minősül felmondásra okot adó súlyos szerződésszegésnek.

- [2] A márkakereskedői szerződés 8. Része Vegyes Rendelkezések címszó alatt rögzítette a szerződés értelmezéséhez szükséges meghatározásokat. A Kereskedő üzleti tevékenységének ellátásról szóló 6. Rész 6.9. pontja lehetőséget biztosított arra, hogy a kereskedő másodlagos értékesítési, átadási és/vagy javítási kirendeltséget nyisson. A 6.9 (b) (iii) pont értelmében az értékesítési, átadási és/vagy szerviz másodlagos kirendeltségnek „teljes mértékben” a kereskedő tulajdonában kell állnia és azt a kereskedőnek kell irányítania.
- [3] 2005 szeptemberében a felperes márkakereskedésében történt személygépkocsi vásárlással kapcsolatban a vevő panasszal élt. Az alperes, miután értesült erről a panaszról megkezdte annak kivizsgálását, majd a fenti szerződések alapján súlyos szerződésszegésre hivatkozva a márkakereskedői szerződést felmondta.
- [4] 2007. február 8-án az alperes arról tájékoztatta a felperest, hogy a 2006. október 17-én bejelentett, másodlagos debreceni értékesítési pont auditálását - a márkakereskedői szerződés felmondására tekintettel - nem áll módjában befejezni.
- [5] A felperes módosított keresetében 99.275.765 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest. Arra hivatkozott, hogy az alperes jogszabálysértő módon mondta fel a peres felek között létrejött szerződéseket, és ezzel a felperesnek kárt okozott. Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.
- [6] Az elsőfokú bíróság 23.G.24.083/2007/67. számú közbenső ítéletével megállapította, hogy a perbeli szerződések felbontásából eredő felperest ért kárért az alperes helytállni köteles. Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 10.Gf.40.377/2011/4. számú ítéletével az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét megváltoztatta és a felperes keresetét elutasította. A felperes felülvizsgálati kérelme alapján eljáró Kúria Pfv.VII.20.398/2012/5. számú közbenső ítéletével a jogerős ítéletet hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróság közbenső ítéletét helybenhagyta. A Kúria megítélése szerint az alperes értékesítési szabályzatot tartalmazó kézikönyve, a csatolt kérdőívek, a felperes törvényes képviselőjének nyilatkozata alapján - a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 205. § (1) bekezdése, 207. § (1) bekezdése, 198. § (3) bekezdése, valamint 321. § (1) bekezdése alapján - nem lehetett arra a következtetésre jutni, hogy egy ügyfél sérelmére elkövetett nagyon súlyos eset azt jelentse: a maximális ügyfél elégedettség biztosítására irányuló kötelezettségét a felperes megsértette.

- [7] A folytatódó elsőfokú eljárásban a felperes módosított keresetében 579.461.000 Ft és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest kártérítés jogcímén. A követelt összegből 363.753.000 Ft megfizetésére elmaradt haszon címén tartott igényt, amely a békéscsabai autószalonban folytatott értékesítési tevékenység meghiúsulásából, valamint a debreceni másodlagos értékesítési pont megnyitásának elmaradásából származott. A kereset szerint az alperes ezen túlmenően többek között 8.838.450 Ft-ot köteles megfizetni, amely összeg az alperestől beszerzett és leselejtezett alkatrészek értéke volt. Az alperes érdemi ellenkérelmében 39.000.000 Ft-ot meghaladóan a kereset elutasítását kérte.
- [8] Az elsőfokú bíróság 11.P.20.310/2014/41. számú ítéletével 165.981.149 Ft és járulékai megfizetésére kötelezte az alperest, ezt meghaladóan a keresetet elutasította.
- [9] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság 10.Gf.40.231/2016/7-III. számú részítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének, a fellebbezéssel nem támadott 31.000.000 Ft marasztalási összeg után járó késedelmi kamat fizetésének kezdő időpontja tekintetében az ítéletet helybenhagyta; a perköltségre is kiterjedően hatályon kívül helyezte az ítéletnek az alperest 31.000.000 Ft marasztalási összeget és járulékait meghaladóan marasztaló rendelkezését, továbbá a békéscsabai új gépkocsi értékesítéshez kapcsolódó bónuszigény, a debreceni másodlagos értékesítési ponttal kapcsolatos igények, a leselejtezett alkatrészek értékének megfizetése iránti igény tekintetében a keresetet elutasító rendelkezését, és ebben a keretben az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította.

A felperes folytatódó megismételt eljárásban előterjesztett keresete és az alperes ellenkérelme

- [10] A megismételt elsőfokú eljárásban a felperes a debreceni másodlagos értékesítési pont megnyitásának meghiúsulásával kapcsolatos kártérítési igényével összefüggésben továbbra is állította: a márkakereskedői szerződés 6.9.d. (iii) pontja nem azt írja elő, hogy a másodlagos értékesítési pontként működő telephelynek a kereskedő tulajdonában kell lennie. A szerződés értelmében a tulajdonjognak és irányítási jognak a másodlagos értékesítési kirendeltség vonatkozásában kell fennállnia, vagyis a kirendeltségnek kell a kereskedő tulajdonában és irányítása alatt állnia. Hivatkozott arra is, az ezzel ellentétes értelmezés esetén ez a szerződéses rendelkezés a tisztességtelen piaci magatartás és a versenykorlátozás tilalmáról szóló 1996. évi LVII. törvény (a továbbiakban: Tpv.) 11. § (3) bekezdése miatt semmis.
- [11] A leselejtezett alkatrészekkel kapcsolatos kártérítési igényével kapcsolatban a felperes azt hangsúlyozta, hogy olyan eszközök megtérítését kéri, amelyeket a márkakereskedői szerződés teljesítése érdekében vásárolt és a szerződés alperesi felmondását

követően azokat értékesíteni nem tudta.

- [12] Az alperes ellenkérelmében a másodlagos értékesítési pont megnyitásának megghiúsulása miatti kártérítési igénnyel kapcsolatban úgy nyilatkozott: a szerződés alapján egyértelmű, hogy annak a kereskedő tulajdonában kellett állnia és azt a kereskedőnek kellett irányítania. Álláspontja szerint nem volt akadálya a perbeli eszközök, alkatrészek értékesítésének sem, mivel a felmondást követően a felperes használt autó értékesítési tevékenységet folytatott.

Az első- és a másodfokú határozat

- [13] Az elsőfokú bíróság részítéletével a debreceni másodlagos értékesítési pont és a leselejtezett eszközök tekintetében a felperes keresetét elutasította. Megítélése szerint a szerződés 6.9.b. (iii) pontja egyértelműen azt írja elő, hogy a másodlagos értékesítési kirendeltségnek teljes mértékben a kereskedő tulajdonában kell állnia, és azt a kereskedőnek kell irányítania. A szerződés 8.1.c. pontja a kereskedő, a 8.1.b. pontja a telephely fogalmát egyértelműen meghatározza, amely alapján a kereskedő az önálló jogalanyisággal rendelkező gazdálkodó szervezetet jelenti, a telephely pedig a kereskedő főbb létesítményeit foglalja magában. A peranyag alapján egyértelműen megállapítható volt, hogy a márkakereskedői szerződés felmondásának időpontjában a másodlagos értékesítési kirendeltség, a telephely nem állt a felperes tulajdonában, tehát nem felelt meg a szerződés 6.9. pontjában meghatározott követelményeknek.
- [14] Az elsőfokú bíróság szerint a felperes a leselejtezett alkatrészekkel kapcsolatos kártérítési igényével kapcsolatban a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 164. § (1) bekezdése alapján nem tudta bizonyítani, hogy a leselejtezett és megsemmisített eszközöket kizárólag az alperes márkakereskedésében és szervizében lehetett használni, és ezért értékesíthetetlenek lettek volna.
- [15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság részítéletével az elsőfokú bíróság részítéletét helybenhagyta. A fellebbezés indokaira tekintettel azt állapította meg: a márkakereskedői szerződést - annak 8.1. pontjába foglalt fogalom meghatározások figyelembevételével és az rPtk. 207. § (1) bekezdése alapján - úgy kellett értelmezni, hogy a másodlagos értékesítési kirendeltség vonatkozásában a szerződés 6.9.b. (iii) pontja a telephely létesítményeit magában foglaló ingatlanra nézve írja elő, hogy annak a kereskedő tulajdonában kell lennie. A másodfokú bíróság megítélése szerint a másodlagos értékesítési kirendeltség vonatkozásában a kereskedő felperes tulajdonjogának előírása nem ütközik jogszabályba, mert annak nyilvánvaló célja nem a gazdasági verseny korlátozása, hanem annak a lehetőségnek a kizárása, hogy a márkakereskedői szerződés időtartama alatt a kereskedőn kívül álló okból, esetlegesen a bérleti jogviszony jogi természetéből adódó

bizonytalan helyzet állhasson elő, amely veszélyezteti a másodlagos értékesítési telephely működését.

- [16] A másodfokú bíróság szerint a rendelkezésre álló bizonyítékokból megállapítható volt: a felperes a szerződés felmondását követően nem volt elzárva attól a lehetőségtől, hogy az alperestől vásárolt szerződéses terméknek minősülő megmaradt eszközöket, alkatrészeket értékesíthesse, ezért nem állt fenn olyan közvetlen okozati összefüggés az alperestől korábban beszerzett eszközök értékesítésének elmaradása és az emiatt bekövetkező kár között, amely az alperes rPtk. 339. § (1) bekezdése szerinti kártérítési felelősségét megalapozná.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

- [17] A felperes felülvizsgálati kérelmében a jogerős részítéletnek - az elsőfokú részítéletre is kiterjedő - hatályon kívül helyezését, és a debreceni másodlagos értékesítési pont megnyitásának elmaradásából eredő kártérítési igény vonatkozásában az elsőfokú bíróság új eljárásra, új határozat hozatalára utasítását, a leselejtezett alkatrészek vonatkozásában előterjesztett kártérítési igény tekintetében a keresetének helytadó határozat meghozatalát kérte.
- [18] Arra hivatkozott, hogy a jogerős részítélet az rPtk. 207. § (1) bekezdésébe, a gépjármű-ágazatbeli vertikális megállapodások és összehangolt magatartások egyes csoportjaira történő alkalmazásáról szóló 1400/2002/EK rendelet (a továbbiakban: EK rendelet) (29) és (37) preambulumbekkezdéseibe és 5. cikk (2) bekezdés b) pontjába, a gépjármű ágazatban a vertikális megállapodások egyes csoportjainak a versenykorlátozás tilalma alól való mentesítéséről szóló 19/2004. (II. 13.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rendelet) 4. § (2) bekezdés b) pontjába, a Tpv. 11. § (3) bekezdésébe, az rPtk. 200. § (2) bekezdésébe, a cégnyilvánosságról, a bírósági cégeljárásról és a végelszámolásról szóló 2006. évi V. törvény (a továbbiakban: Ctv.) 7. § (2) és (4) bekezdésébe, az rPtk. 339. §-ába és az rPp. 206. §-ába ütköző módon jogszabálysértő.
- [19] Álláspontja szerint a kirendeltség szerződésben foglalt értelmezésekor abból kell kiindulni - a szavak általánosan elfogadott értelme alapján - hogy működtetésének feltétele, miszerint legyen egy bejelentett telephelye vagy fióktelepe, ettől még a kirendeltség nem ingatlan. A kereskedelmi kirendeltség a szerződéses forgalmazó által irányított Ctv. 7. § (2) bekezdése szerint minősülő fióktelep lett volna, tekintve, hogy a megnyitni kívánt másodlagos értékesítési pont más településen lett volna, mint a társaság székhelye. A felperes szerint a szerződésnek ez a rendelkezése azért ütközik a Tpv., illetve az EK rendelet hivatkozott szabályaiba, mert a telephely, fióktelep, másodlagos értékesítési pont kirendeltség alapítása a forgalmazó nem korlátozható jogának minősül. A hivatkozott jogszabályi rendelkezések kifejezetten szűkítik a korlátozások lehetőségét, melyek csakis a létesítményekre vonatkozó minőségi előírások

betartásának elvárását engedélyezik.

- [20] A leselejtezett eszközök vonatkozásában arra hivatkozott, hogy az eljárás bíróságok az rPp. 206. §-ba ütköző módon okszerűtlenül mérlegelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat. A szerződés kifejezetten rögzíti, hogy a szerződéses termékeket nem adhatja el a felperes a szerződés felmondása esetén. A peres felek közötti levélváltásból az is megállapítható, hogy a meghatározott alkatrészeket az alperes azért nem vette vissza, mert azt ő sem tudta továbbértékesíteni.
- [21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős részítélet hatályában fenntartását kérte.

A Kúria döntése és jogi indokai

- [22] A Kúria a jogerős részítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta. Megállapította, hogy az a hivatkozott indokok alapján nem jogszabálysértő.
- [23] A felülvizsgálati kérelem alapján a Kúria először a jogerős részítéletnek a debreceni másodlagos értékesítési kirendeltség megnyitásának elmaradásából eredő károk megtérítésére vonatkozó rendelkezését vizsgálta. Az eljárás bíróságok az rPtk. 207. §-ának megfelelően, helyesen állapították meg a márkakereskedői szerződés alapján, hogy a kirendeltségnek a kereskedő tulajdonában kell állnia, és azt a kereskedőnek kell irányítania [6.9.b. (iii) pont]. A 6.9.b. (ii) pont szerint a kereskedő nem kezdheti meg a kirendeltségen a tevékenységet, amíg meg nem kapja a megerősítést, hogy megfelel a 6.9.b.(iii) és (iv) pontokban meghatározott feltételeknek. Ebből következően a kirendeltség nem azonos a kereskedővel (a céggel) a per tárgyát képező szerződés szóhasználatában, hanem az alatt a szerződés a tevékenység gyakorlásának helyét érti. Ezt az értelmezést támasztja alá a 8.1.pont p. és s. pontja is, amelyek a kereskedelmi kirendeltség fogalmát a telephellyel azonosítják. A 6.9.b. (iii) pontból az következik, hogy a kirendeltséget - amely a kereskedő tulajdonában kell, hogy álljon - a kereskedőnek kell irányítania. Önmagában az, hogy a Ctv. vonatkozó szabályozása nem írja elő, hogy a telephelynek a cég tulajdonában kell állnia, nem jelenti azt, hogy a márkakereskedői szerződésnek a Ctv. fogalomrendszere szerint kellene meghatározni a telephely fogalmát. Önmagában annak, hogy a fogalom meghatározása között a tulajdonlási követelmény nem jelenik meg, nincs ügydöntő jelentősége, figyelemmel a szerződés 6.9.b.(iii) pontjában írtakra.
- [24] A Kúria megítélése szerint a perbeli márkakereskedői szerződés jelen eljárásban vitatott rendelkezése nem ütközik a sem Tpv. 11. §-ába, sem az EK rendelet 5. §-ába, illetve a Korm. rendelet 4. §-ába, ezért az nem semmis. Egyik hivatkozott jogszabály sem határozza meg a versenykorlátozó magatartás fogalmát, a Tpv. 11. § (2) bekezdése nem taxatív módon nevesít ilyen tényállásokat. Az eljárás során a felperes maga sem tudta pontosan megjelölni, hogy

menyiben és miként korlátozná a gazdasági versenyt a márkakereskedői szerződésnek az az előírása, amely a másodlagos értékesítési kirendeltség esetében ingatlan tulajdonjogát írja elő. A Kúria - az eljárt bíróságokkal megegyezően - nem találta úgy, hogy ez a rendelkezés a személyautók piacán a gazdasági versenyt megakadályozná, korlátozná, torzítaná vagy ilyen hatást fejthetne ki, ezért nem kellett vizsgálni a hivatkozott mentesítési szabályokat. A Kúria ezért csak utal arra, a felperes által felülvizsgálati kérelmében is hivatkozott EK rendelet (29) preambulumbekzdése kifejezetten tartalmazza, hogy a szállító előírhatja a személygépkocsikkal foglalkozó értékesítési vagy átvételi helyek számára, hogy feleljenek meg az azonos földrajzi területen található, hasonló értékesítési helyre alkalmazandó megfelelő minőségi kritériumoknak. A Kúria megítélése szerint a márkakereskedői szerződés vitatott rendelkezése is ilyen minőségi kritériumot tartalmaz. A felperes arra a perben nem hivatkozott, hogy az alperes más szerződéses partnerek tekintetében eltérő minőségi kritériumokat alkalmazott volna.

- [25] A leselejtezett eszközökkel (alkatrészekkel) kapcsolatos kártérítési igény vonatkozásában a Kúria szerint a szerződésből - az adott tényállás mellett - nem következik a felperes leselejtezési kötelezettsége. A márkakereskedői szerződés szerint a felperes az alperes utasítása esetén lett volna köteles a 7.7. (iii) pontban meghatározottak szerint az eszközöket a felperesnek visszaszállítani vagy megsemmisíteni. A felperes saját elhatározásából, anélkül, hogy erre akár jogszabály, akár a felek közötti megállapodás kötelezte volna, selejteztette le a per tárgyát képező eszközöket, majd semmisíttette meg azokat. Ezzel meghiúsította, hogy tényleges kárát a peres eljárásban bizonyítani tudja, ugyanis a könyvszerinti érték nem azonos a piaci értékkel, ahogy erre a perben eljárt bíróságok helyesen rámutattak.
- [26] A Kúria mindezek alapján nem találta megállapíthatónak a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértéseket, ezért a jogerős részítéletet az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [27] A Kúria a felülvizsgálati eljárásban pervesztes felperest az rPp. 270. § (1) bekezdése szerint irányadó 78. § (1) bekezdése alapján kötelezte - figyelemmel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseire az alperes jogi képviselője által ténylegesen kifejtett ügyvédi tevékenységgel arányban álló - az alperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére. A felperes az illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 15. § (1) bekezdése alapján köteles az államnak megfizetni.
- [28] A Kúria a döntését tárgyaláson kívül hozta meg.

Budapest, 2020. május 5.

. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Osztovits András sk. előadó bíró, Dr. Tibold Ágnes sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/
tisztviselő